

Æstetiske positioner og processer i daginstitutioner

- et ph.d. projekt om hvordan æstetik skabes, faciliteres og udspiller sig i børnehaver, hvor pædagoger og kunstnere samarbejder

---

Æstetiske processer har længe eksisteret som fænomen i den pædagogiske verden både i daginstitutioner og pædagoguddannelser. Ligeledes er det ikke nyt, at børn møder kunstnere i institutionsregi f.eks. gennem huskunstnerordningen i Danmark eller gennem oplevelser med kunsten på museer, teatre, danseteatre eller musikinstitutioner. Disse tiltag benævnes også ofte som kultur for og med børn (Mouritsen, 1996). Aktuelt indeholder lovgrundlaget for de pædagogiske læreplaner begreber som æstetisk børnemiljø, kulturelle udtryksformer og værdier. Trods dette peger en netop offentliggjort kortlægning af børns møde med kultur, kunstnere og kunstneriske processer i dagtilbud udført af Rambøll for det danske Kulturministerium, at en relativt stor del af de 0-6 årige børn ikke selv har afprøvet og arbejdet med kunstneriske og kulturelle udtryksformer sammen med professionelle kunstnere. Kortlægningen peger ligeledes på, at når der arbejdes med kunst og kultur i dagtilbud sker det hovedsageligt gennem aktiviteter, der er planlagt og gennemført af det pædagogiske personale og i væsentlig mindre grad gennem planlagte og målrettede forløb igangsat af en professionel kunstner, og hvor disse forløb videreføres og videreudvikles af personalet. Konsekvensen bliver, at kunstnerens besøg i institutionerne ofte står tilbage som spændende ad hoc oplevelser, men ikke som noget, der lagrer sig og får betydning i hverdagen eller i højere grad involverer pædagogen og således ansporer til yderligere eksperimenter i daginstitutionernes pædagogik (jf. Rose, 2015).

Ph.d. projektet er finansieret af VIA, SDU og Kulturprinsen i Viborg og kredser om æstetiske processer i dagtilbud, hvor kunstnere, børn og pædagoger deltager og samarbejder. Forskningen knytter sig til udviklingsprojektet Europæiske Kulturbørn, som formelt ejes af kulturinstitutionen Kulturprinsen og som i Danmark udspiller sig i midtjyske kommuner og herudover involverer en række nordiske og europæiske lande i perioden efterår 2015 til sommer 2017. Formålet er her at kvalificere kulturelle og æstetiske processer blandt andet gennem etablering af partnerskaber og samarbejde på tværs af lande, institutioner (daginstitutioner, skoler, billedskoler mv.) og fagligheder, dvs. mellem kunstnere, lærere og pædagoger. Institutionerne deltager frivilligt og bekender sig til et charter udarbejdet af en styringsgruppe. I forskningen samarbejdes med og fokuseres på to børnehaver.

Da forskningen kiler sig ind i et udviklingsprojekt, er forskningsdesignet og metoden forankret i etnografisk aktionsforskning (EAR). Netop EAR med sin kombination af etnografiske tilgange, aktionsforskning og deltagelsesteknikker sikrer en holistisk tilgang, således at udviklingsprojekter former sig med respekt for den lokale kontekst og understøtter medejerskab, aktioner, refleksioner og forskning (Tacchi et al., 2009). Med afsæt i ovenstående søges følgende forskningsspørgsmål belyst:

- Hvilke teoretiske positioner og praksisfunderede forståelser knytter sig til feltet æstetik?

- Hvilke forståelser og materialiseringer af æstetik viser sig i daginstitutioner, som deltager i projekt Europæiske Kulturbørn, og hvordan samarbejder pædagoger og kunstnere om at skabe og facilitere æstetiske processer?
  - Hvilke positioner, placeringer og forståelse af fagligheder kommer til udtryk?
  - Hvordan inddrages børneperspektiver?
  - Hvilke perspektiver på børnekulturelle og æstetiske processer viser sig både i samarbejdet og i det projekterede og praktiserede?

- Hvilke forskningsteoretiske og metodiske perspektiver karakteriserer etnografisk aktionsforskning?
  - Hvorledes bidrager etnografisk aktionsforskning til at forstå og eksperimentere med æstetiske processer i daginstitutioner, og med hvilke konsekvenser?
  - Hvordan skabes rammer og fora for medejerskab, refleksioner og læreprocesser for deltagerne i aktionsforskningsprocessen?